

ZEGENWERP !!!! door JOS PRINCEE

Wie is Jos Princee :

Jos is op 3 april 1874 geboren in de Taalstraat in Vught als zoon van een slager, hij is op de Ruwenberg bij de fraters naar school geweest. Hij is op 15 mei 1905 getrouwd met Theresia Brox uit Esch en heeft in 1908 met geld van zijn schoonmoeder, die bij hem inwoonde, de herberg aan de Torenstraat naast de toren van de kerk in Sint-Michielsgestel gekocht. Hij kocht in 1913 een perceel land aan de Theerestraat en liet daar vier woningen op bouwen en legde er een boomgaard aan voor zichzelf, in 1921 liet hij daar een woning bijbouwen (E114 of Theerestraat 24) en ging daar toen wonen. In 1946 is hij met zijn toen zieke vrouw in het klooster bij de Zusters aan de Torenstraat ingetrokken. Een van zijn bezigheden was wandelen op Zegenwerp en hij heeft in zes schoolschriftjes wat levensverhalen en dit verslag van Zegenwerp opgeschreven. Deze schriftjes heeft hij op 5 april 1962 aangeboden aan burgemeester Kamerbeek en deze liggen nu in het archief bij het BHIC, toegangsnummer 1590, Documentatie Sint-Michielsgestel onder inv. nr. SMDOC.015. Jos is overleden op 27 maart 1965.

De mensen hebben oren, maar velen horen en luisteren niet,
De mensen hebben ogen, maar velen zien of kijken niet !!!!

Naar aanleiding van hetgeen ik hierboven schreef, eerst het volgende, alvorens ik de prachtige laan van het landgoed Zegenwerp betreed, moet ik thans schrijven dat tot mijn spijt de laan haar 154 prachtige eiken met een omvang van meer dan 2 meter heeft verloren, vanwege het feit dat er ieder jaar 5 tot 7 moesten worden gekapt omdat ze ziek waren.

Alvorens ik Zegenwerp betreed bekijk ik die grote populier van 32 meter hoog, twee van zijn burens zijn reeds gesneuveld. In het wapen van de familie van Lanschot staan ook drie populieren. Vergeleken met de dorpstoren, die 28 meter hoog is wint de populier het in de hoogte.

Wanneer ik 200 meter op de laan ben, nu met zijn jonge eikenbomen, kom ik aan het landhuisje "Agnes Hubertina", gebouwd in MCMXXXVI, vervolgens bij een partij hakhout, dit hout wordt om de 5 jaar gekapt, daarom de naam hakhout. Hier in dit hout zitten ieder jaar twee nachtegalen hun loflied te zingen, ofschoon zij dit jaar (1962) weinig laten horen, wellicht door het slechte weer. Toen ik eens naar die nachtegalen zat te luisteren hoorde ik tegelijk de merel in de top van de mast van het klooster. Was die mast 3x zo hoog, dan ging hij beslist op den hoogste top zitten. Waarom ? Tegelijk hoorde ik een vink slaan, die mij scheen te vragen "Zijt gij ook bij het lijden van Christus geweest, telkens met verhoging van stem" (woorden volgens een zuster van het klooster). Zo luisterend zag ik de houtspecht tegen een boom kloppen, daarna vliegt hij naar de achterkant van den boom om te zien of er geen wormpjes uit de boom komen en niets bespeurend vliegt hij weg, roepende "pech, pech" ! De kraai die over mij heen vloog, gaf mij goede raad door te roepen "spaar, spaar" ! De koekoek, die weerprofeet, de moordenaar van kleine vogeltjes, die te lui is om een nest te bouwen, nog minder om zijn eieren uit te broeden, hij legt namelijk zij ei op de grond, neemt het

ei in zijn bek en legt het ei door een klein gaatje in de heg in het nest van een eggenmus, zodat deze haar eieren en die van de koekoek uitbroed . De koekoek trekt zich verder van niets aan, wordt de jonge koekoek nu groter , zodat hij het nest alleen nodig heeft, dan zijn de jonge musjes al dood. Ik heb dit zelf gecontroleerd bij mij in de tuinheg. Dankbaarheid is maar alles.

Terwijl ik naar die harmonie van al die vogeltjes stond te luisteren, kwamen er een jongen en meisje aanwandelen, ik vroeg hen of zij dat vogeltje hadden gehoord, natuurlijk kreeg ik het antwoord “nee” , ik zei hen “luistert eens” en het vogeltje een biedief riep weer “zie die twee, zie die twee” , ik zei hen “pas op dat vogeltje houd jullie in de gaten”.

Verder wandelend zie ik een mooie eik rondom die eik vele kleine eikjes, evenals els hout en brandhout en een berk van 2 meter hoog, zodat ik rond die eik zeven verschillende houtsoorten tel.

Ik ga verder en daar staan vijf trekvaarzen in de weide, ook wel klamtrekkers genoemd, omdat als men aan de spenen trekt er een kleverige stof uitkomt, de boer weet dan dat hij dan op een spruit kan rekenen (klamtrekker is een drachtige koe jonger dan 3 jaar). (zie voor rundernamen : http://www.hetkleineloo.nl/in_000.cfm?art_id=529)

Wat verder op loop ik langs de wei van boer Kuijpers met acht mooie melkkoeien, ga van de laan een zijweg in en tref daar de boer. Wij praten wat en binnen 10 minuten ging het paard tweemaal op de grond liggen om het ongedierte van zijn lijf te jagen. Ik vroeg hem “Hoe maakt het jonge paard het?”, goed zij hij , de volgende week wordt er de staart afgekapt m.a.w. dan wordt het paard evenals het oude aan de vliegen overgeleverd zijn hele leven en heel zijn leven is dat dier geschonden.

De boerderij bewoont door G. Kuijpers heet “Het Serp”, zoals Zegenwerp vroeger ook genoemd werd. De hoeve daarna is “De Oude Hoeve” thans in een mooi huis veranderd en de kleine boerderij daar tegen over de “MEA Hoeve”

Verder gaand kom ik langs bamboeplanten tot 3 meter hoog en vervolgens een grote den de “Sequoia giganti” van 36 meter hoog en dan een grote rododendron, vervolgens bij grote linden, die volgens mevr. van Lanschot 400 jaar oud zijn en dan sta ik voor het kasteel vroeger moet hier een groot kasteel aan de Dommel hebben gestaan, er liggen thans nog fundamenten en vreemde plavuizen.

Vervolgens neem ik een kijkje achter de tuinmanswoning, daar staat namelijk een leeuw met een schild met drie poulieren erop, het wapen van de famielie van Lanschot Vijftig meter van de tuinmanswoning staat een mooie eik van 5 meter in omvang, de mooiste eik van Brabant.

Vervolgens kom ik bij de “Beverthoeve” en dan bij boerderij “Balsbroek” , die omgebouwd is tot een flink huis en waar de Weledelgeboren Heer graaf van Lynden woont, vervolgens op een hoogte een oud landhuis “De Exter” genaamd, dan het clubhuis van de golfbaan. Over een pad achter de Exter kan men naar het landgoed van de Weldedele Heer J. van Lanschot, voorheen van mevrouw van Velsen.

Om op Zegenwerp te mogen wandelen kan men bij de tuinman een wandelkaart kopen voor 25 cent. Voor het buitengoed Zegenrode van J. van Lanschot moet men een wandelkaart van 4 cent hebben. Omdat dit buitengoed tussen Zegenwerp en Venrode ligt is het Zegenrode genoemd.

Daarna komt men bij de boerderij “Het Haagje” en gaat men recht door over het gehucht “Heult” komt men aan café “De Ketting” op de grote weg van ’s-Bosch naar Eindhoven.

Na gewacht te hebben voor scheper Dorsman met zijn meer dan 100 schapen kom ik bij het Haagseven. Op Zegenrode ligt het “Reigersven” en “Paulinaven” en dan op Zegenwerp ligt “De Viskom” ruim 2 ha groot met een mooi wandelpad erom heen.

Vervolgens ga ik naar het beukenbos en aan de achterkant van dit bos ligt “de Boezenberg”, bij deze berg moeten twee grafsteentjes liggen van hondjes van mevrouw van Lanschot, ik heb ze nooit gezien, bij het water ligt wel een grafsteen met als opschrift “Catherine Louise née 25 sept, decedée le 23 octobre 1811”, hierover gaan verschillende legendes.

Vervolgens komen we aan een grote golfbaan met een lage heuvel de “Koepelberg” genoemd, vroeger kon men verder lopen, maar nu is de weg afgesloten met prikkeldraad en moeten we verder langs de Esscheweg. Vroeger kwam men daar langs de “Ronde Akker” waar nu het sportpark is.

Ik meen hier te mogen neerschrijven :

“Wij mensen van benzine en snelverkeerwegen, wij gaan veel te vroeg de grenzen over van ons mooie land, we moeten eerst eens beter ons eigen land leren kennen”.

En alhoewel ik geen dichter of schrijver ben toch .....mijn loflied op Zegenwerp :

O Zegenwerp O Zegenwerp wat zijn toch schoon uw dreven,
wanneer ik uw paden betreed begint mijn hart te leven,
mijn hart dat spreekt uw grootheid weer,
mijn ogen zien uw machtige sfeer,
mijn voeten spoeden zich naar uw meren
mijn oren horen het loflied U ter ere,
O eikel. O mast, O bloemzaad en zo velen,
Wat geeft mij dat tot denken keer op keer ,
Dit alles Gode ter eere !

Zomer 1956(60),

Jos Proncée, Torenstraat 9, Sint-Michielsgestel

Bijlage een : platte grond Zegenwerp

(verhaal is wat ingekort, J. van Veldhoven)